

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 1035/2024
06.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Весна Мاستиловић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Стечајна маса Акционарског друштва „YUGEN-TTT“ а.д. Приштина – у стечају, Ниш, против тужених: 1. АА из ..., 2. ББ из ..., 3. Предузеће за производњу, промет и услуге „MEGA NAPRED“ д.о.о. Београд и 4. Прогрес компанија за спољнотрговински и унутрашњи промет и финансијско посредовање а.д. Београд, чији је пуномоћник Жељко Ракић, адвокат из ..., ради утврђивања ништавости уговора и одлуке о повећању основног капитала привредног друштва, вредност предмета спора 29.569.125,28 динара, одлучујући о ревизији првотуженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1518/23 од 18.01.2024. године, у седници одржаној дана 06.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија првотуженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1518/23 од 18.01.2024. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Нишу П 263/2022 од 30.08.2022. године у ставу I изреке одбијен је приговор пресуђене ствари тужених. Ставом II изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је ништав Уговор о замени испуњења, закључен између првотуженог и четвртотуженог, оверен пред јавним бележником Србиславом Цвејићем под бројем ОПУ:1957-2020 дана 20.07.2020. године. Ставом III изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је ништав Уговор о поклону закључен између првотуженог и друготуженог, оверен пред јавним бележником Србиславом Цвејићем под бројем ОПУ:2003-2020 дана 21.07.2020. године. Ставом IV изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је ништава Одлука о повећању основног капитала трећетуженог донета од стране друготуженог, дана 11.06.2021. године, регистрована решењем регистратора Регистра привредних субјеката Агенције за привредне регистре БД 51315/2021 од 21.06.2021. године. Ставом V изреке, одбачен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд наложи Агенцији за привредне регистре да изврши брисање Одлуке о повећању основног капитала донете од стране друготуженог дана 11.06.2021. године, као и податке регистроване на основу ове одлуке, као недозвољен. Ставом VI изреке, одбачен је тужбени захтев

тужиоца којим је тражио да суд забрани трећетуженом да отуђи, оптерети или на други начин располаже правом својине на 7376/763683 идеалних делова зграде пословних услуга “Прогрес палата 4” у Београду, ул. ..., број дела парцеле 1, на катастарској парцели бр. .. КО Стари Град, као недозвољен. Ставом VII изреке, одбачен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд наложи трећетуженом да трпи повратну укњижбу права својине у корист четвртотуженог на непокретности - 7376/763683 идеалних делова права својине зграде пословних услуга “Прогрес палата 4” у Београду, ул. ..., број дела парцеле 1, на катастарској парцели бр. .. КО Стари Град, као недозвољен. Ставом VIII изреке, наложено је туженима да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 780.000,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1518/23 од 18.01.2024. године, у ставу I изреке, одбијена је жалба првотуженог и трећетуженог и потврђена пресуда Привредног суда у Нишу П 263/2022 од 30.08.2022. године у ставовима II, III, IV и VIII изреке пресуде. Ставом II изреке усвојена је жалба трећетуженог и укинута решење Привредног суда у Нишу П 263/2022 од 28.11.2022. године.

Првотужени је лично, с обзиром да је адвокат по занимању, изјавио благовремену и дозвољену ревизију са допунама због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11... 10/23), Врховни суд је одлучио да ревизија првотуженог није основана.

Предмет тужбеног захтева тужиоца су захтеви за утврђење ништавости Уговора о замени испуњења ОПУ: 1975-2020 од 20.07.2020. године, Уговор о поклону ОПУ: 2003-2020 од 21.07.2020. године и Одлуке ББ о повећању основног капитала Mega Napred д.о.о. Београд од 11.06.2021. године.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису од утицаја ревизијски наводи којим се указује на битне повреде одредаба поступка учињене пред првостепеним судом које у смислу члана 407. став 1. ЗПП не могу бити ревизијски разлог. Исто тако, битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. и 12. Закона о парничном поступку, у смислу члана 407. став 1. ЗПП не могу бити ревизијски разлог. Нису основани ревизијски наводи да је побијана одлука захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, у делу којим се указује на селективну оцену жалбених навода. Другостепени суд је у образложењу побијане пресуде дао оцену жалбених навода који су од значаја за одлуку о захтевима стављеним у поступку и одлучио у потпуности правилном применом одредаба материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, неновчано потраживање тужиоца према четвртотуженом које чини предаја 2000 тона ваљане жице, утврђено пресудом Трговинског суда у Београду П. 3863/04 од 16.03.2006. године, уступљено је првотуженом АА из ... и Kapital extra д.о.о Ниш - у стечају, Уговором о преносу и прелазу потраживања Ов. бр. 962/10 од 06.05.2010. године. Пријемници потраживања су затим покренули извршни поступак пред Привредним судом у Београду И-2508/10

против четвртотуженог, извршног дужника, које није спроведено јер предмет извршења није нађен код извршног дужника, па је решењем И 2508/10 од 25.12.2010. године обавезан извршни дужник да извршним повериоцима исплати износ потребан за набавку замењивих ствари од 125.316.000,00 динара, чиме су пријемници стекли новчано потраживање од извршног дужника, четвртотуженог. Овако утврђено новчано потраживање пријемника обухваћено је каснијим Унапред припремљеним планом реорганизације четвртотуженог од 18.05.2018. године, потврђеним решењем Привредног суда у Београду Рео – 43/17 од 18.09.2018. године, у износу од по 59.138.250,57 динара на име главнице и по 51.804.378,04 динара на име камате, што укупно даје потраживање од по 110.942.628,61 динара. Одредбом члана 3.3.3. УППР-а од 18.05.2018. године била је предвиђена могућност намирења потраживања поверилаца стицањем права својине над одређеном површином простора сразмерно износу дуга подељеним са процењеном вредности простора, коју одлуку о промени начина намирења доноси Одбор поверилаца уз сагласност повериоца.

Првотужени је са четвртотуженим закључио Уговор о замени испуњења ОПУ: 1975/20 дана 20.07.2020. године, којим се намирује његово новчано потраживање стицањем права сусвојине 7376/763683 идеалних делова зграде пословних услуга „Прогрес Палата 4” у Београду, ул. ..., број дела парцеле 1, на катастарској парцели .. КО Стари Град. Првотужени је наредног дана 21.07.2020. године са друготуженим закључио Уговор о поклону ОПУ: 2003-2020, којим уговором је истом поклонио напред наведени сувласнички удео. Друготужени, као једини члан скупштине друштва, дана 11.06.2021. године, донео је Одлуку о повећању основног капитала трећетуженог, којим повећава свој основни капитал у друштву уношењем неновчаног улога у виду права сусвојине 7376/763683 идеалних делова зграде пословних услуга „Прогрес Палата 4” у Београду, ул.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр. 3250/20 од 17.05.2021. године утврђено је да је Уговор о преносу и прелазу потраживања Ов 962/10 од 06.05.2010. године, без правног дејства према стечајној маси тужиоца и забрањено је туженима, предузимање свих правних радњи у циљу испуњења потраживања пренетих предметним уговором.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су становишта да су у време закључења предметног Уговора о преносу и прелазу потраживања Ов 962/10 од 06.05.2010. године, рачуни тужиоца били у непрекидној блокади, па је тужиоцу било забрањено измиривање обавеза уступањем потраживања, сходно одредби члана 46. став 3. Закона о платном промету („Сл. лист СРЈ“, бр. 3/2002 и 5/2003 и „Сл. гласник РС“, бр. 43/2004, 62/2006 и 111/2009-др. закон), што предметни уговор чини ништавим у смислу одредбе члана 103. ЗОО, која околност је била позната и сауговорачима тужиоца. Ништавост предметног Уговора, повлачи са собом ништавост и свих касније закључених Уговора, односно и Уговора о замени испуњења, Уговора о поклону, као и Одлуке о повећању основног капитала трећетуженог, сходно члановима 103. Закона о облигационим односима и 565. став 1. Српског грађанског законика.

Прво по наводима ревидента погрешно је примењено материјално право код оцене активне легитимације тужиоца од стране нижестепених судова. Полазећи од одредаба члана 148 Закона о стечају и решења Привредног суда у Нишу Ст. 941/2010

од 12.12.2016. године (на које се тужилац позива), ревизијски суд налази да ови наводи нису основани.

Према члану члану 148.став 1. Закона о стечају ако је уновчена сва имовина стечајног дужника, а постоје парнице које су у току, стечајни судија на предлог стечајног управника може донети решење о закључењу стечајног поступка, али не пре доношења решења о главној деоби. У случају из става 2. овог члана стечајни управник се именује за заступника стечајне масе стечајног дужника коју чине средства издвојена по основу оспорених потраживања и средства која се остваре окончањем парница у корист стечајног дужника. Стечајна маса региструје се у регистру стечајних маса и заступа је стечајни управник (став 3.). Решење из става 1. овог члана објављује се на огласној табли суда и у "Службеном гласнику Републике Србије", а по правноснажности се доставља регистру привредних субјеката или другом одговарајућем регистру ради брисања стечајног дужника из тог регистра.

Образлажући неоснованост истакнутог приговора недостатка активне легитимације, тужилац је указао на став V изреке горе наведеног решења о закључењу стечаја над „YUGEN-TTT“ АД у стечају из Приштине од 12.12.2016. године, у коме је наведено да се формира Стечајна маса „YUGEN-TTT АД из Приштине коју ће чинити средства за која се очекује да буду остварена као резултат парнице П 828/2016 Привредног суда у Нишу, односно парнице или другог поступка који евентуално проистекне из те парнице. У предмету П 828/2016, поступак је покренут тужбом овде тужиоца дана 31.10.2016. године против Kapital extra д.о.о Ниш и овде првотуженог и четвртотуженог ради побијања правних радњи, да Уговор о преносу и прелазу потраживања Ов. бр. 962/10 од 06.05.2010. године не производи дејство према стечајној маси тужиоца и забране туженим предузимање свих правних радњи у циљу испуњења потраживања пренетих предметним уговором. Првостепени суд је одбио тужбени захтев, али је предметна пресуда укинута од стране другостепеног суда и предмет враћен на поновно суђење, при чему је у поновном поступку добио нови број П 237/2019 (2016). Парница је окончана правноснажном пресудом Привредног апелационог суда Пж бр. 3250/20 од 17.05.2021. године којом је утврђено да је правна радња преноса потраживања извршена Уговором о преносу и прелазу потраживања Ов 962/10 од 06.05.2010. године закљученим између тужиоца, као уступиоца и тужених, АА и Компаније „Прогрес“ АД Београд као пријемника потраживања, без правног дејства према стечајној маси тужиоца и забрањено је туженима предузимање свих правних радњи у циљу испуњења потраживања пренетих предметним уговором. Следи да је тужба која има за предмет да се утврди да су ништави, уговор о замени испуњења закључен између првотуженог АА и четвртотуженог Компаније „Прогрес“ АД Београд од 20.07.2020. године и уговор о поклону закључен између првотуженог и друготуженог, његовог сина ББ од 21.07.2020. године, као и да је ништава Одлука о повећању основног капитала Предузећа за производњу, промет и услуге „Мега напред“ ДОО Београд, од 11.06.2021. године коју је донео ББ, последица претходно вођене парнице за побијање правних радњи стечајног дужника. На основу правноснажног решења о закључењу стечаја, стечајни дужник се брише из регистра привредних субјеката, па је формирана Стечајна маса АД „YUGEN-TTT“ АД Приштина - у стечају у складу са законом, несумљиво активно легитимисана за вођење ове парнице.

Даље ценећи ревизијске наводе, Врховни суд налази да су правилно нижестепени судови одлучили да је ништав уговор о замени испуњења закључен између првотуженог и четвртотуженог од 20.07.2020. године.

Потраживање првотуженог као повериоца, које му је пренето, обухваћено је усвојеним Унапред припремљеним планом реорганизације од 18.05.2018. године. Одредбом члана 3.3.3. УППР-а четвртотуженог, била је предвиђена могућност намирења потраживања поверилаца стицањем права својине над одређеном површином простора сразмерно износу дуга подељеним са процењеном вредности простора, коју одлуку о промени начина намирења доноси Одбор поверилаца уз сагласност повериоца. Тужилац, како је горе наведено, поднео је тужбу за побијање правних радњи, да уговор о преносу потраживања не производи дејство према стечајној маси, дана 31.10.2016. године при чему је тужбени захтев и усвојен пресудом Привредног апалационог суда Пж бр. 3250/20 од 17. 05.2021. године, па следи да је предметно потраживање обухваћено планом реорганизације и закључен је Уговор о замени испуњења ОПУ: 1975/20 дана 20.07.2020. године, којим се намирује новчано потраживање првотуженог према стечајном дужнику- четвртотуженом стицањем права сусвојине 7376/763683 идељних делова зграде, иако су првотужени и четвртотужени, знали да се води парница због побијања дужникових правних радњи.

Према члану 130. Закона о стечају, ако захтев за побијање правног посла или друге правне радње буде правноснажно усвојен, побијени правни посао односно правна радња немају дејства према стечајној маси, а противник побијања је дужан да у стечајну масу врати сву имовинску корист стечену на основу побијеног посла или друге радње.

Према Закону о облигационим односима, стране у облигационим односима су слободне, у границама принудних прописа, јавног поретка и добрих обичаја, да своје односе уреде по својој вољи (члан 10.); у заснивању облигационих односа и остваривања права и обавеза из тих односа, стране су дужне да се придржавају начела савесности и поштења (члан 12.); забрањено је вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато (члан 13.).

Следи да су на овај начин првотужени и четвртотужени прекршили основна начела облигационог права из члана 12. и 13. Закона о облигационим односима, што има за последицу ништавост предметног уговора применом члана 103. Закона о облигационим односима. С друге стране, правноснажном пресудом усвојен је тужбени захтев тужиоца да уговор о преносу потраживања закључен између тужиоца и првотуженог нема правно дејство према стечајној маси и забрањено је туженим предузимање свих правних радњи у циљу испуњења потраживања пренетих предметним уговором. Наведена забрана производи правно дејство и у односу на усвојени план реорганизације јер се исти сматра и новим уговором за измирење потраживања која су у њему наведена.

Већ наредног дана 21.07.2020. године, првотужени је са друготуженим, који је повезано лице са њим закључио Уговор о поклону ОПУ: 2003-2020, којим располаже напред наведеним сувласничким уделом, па имајући у виду и горе наведено, следи да и наведени уговор не може да производи правно дејство, па су правилно нижестепени судови утврдили да је ништав.

Ценеће наводе ревидента којима указује и на незаконитост нижестепених пресуда у делу у коме је утврђена ништавост Одлуке о повећању основног капитала трећетуженог донете од стране друготуженог, ревизијски суд напомиње да је један од начина повећања основног капитала новим улозима постојећих чланова друштва. Сходном применом одредаба Законом о привредним друштвима које регулишу повећање основног капитала акционарског друштва предвиђено је да се одлука о повећањању основног капитала региструје у року од шест месеци од дана доношења, у противном одлука је ништава. Чињеница да се не ради о разлогу за ништавост одлуке о повећању основног капитала прописаном наведеним законом, не искључује могућност да се захтева утврђивање ништавости одлуке из разлога као у конкретном случају. Друготужени је као повезано лице са првотуженим (претпоставља се да је знао и да је могао знати) унео као улог у основни капитал сувласнички удео који је био предмет ништавог уговора о поклону, јер је противницима побијања забрањено предузимање сваке правне радње у циљу испуњења потраживања пренетих уговором о преносу потраживања који је био предмет побијања, што има за последицу и ништавост одлуке о повећању основног капитала. С друге стране ревизију у овом делу не улажу друготужени и трећетужени који сnose последице наведене одлуке.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић